

OED v/Gjerdrum-utvalget

Vår ref.

19/1546-28/N-016/TORDOL

Dykkar ref.

Dato:

09.08.2021

Kommunegeologen - innspill - Gjerdrum-utvalget

Viser til invitasjon til innspel i brev av Inge Ryan dagsett den 28.5.2021, med svarfrist innan 10.8.21. Dette brevet har innspel frå kommunegeologen. Kontaktpersonen i samarbeidande kommunar får kopi av innspelet.

Under er utdrag frå invitasjonsbrevet:

Invitasjon til å komme med innspill

Utvalget ønsker å høre deres erfaringer, vurderinger og anbefalinger om hvordan det norske samfunnet forvalter og håndterer risikoen for kvikkleireskred. Vi ønsker å vite om dere opplever at systemet for dette fungerer tilstrekkelig godt i dag, og eventuelle tanker om endringsbehov. Både vurdering av formelle juridiske rammer og hvordan de fungerer i praksis er av interesse. Denne invitasjonen gjelder ikke innspill for å avdekke årsaken til kvikkleireskredet i Gjerdrum (delrapport 1), men innspill om forvaltningen og regelverket knyttet til håndteringen av risikoen for kvikkleireskred i Norge generelt.

Eksempler på spørsmål vi ønsker belyst er:

- Hva opplever dere som svakheter i dagens system for håndtering av risiko for kvikkleireskred?
- Har dere konkrete forslag til hvordan systemet kan forbedres?
- Har dere konkrete erfaringer som andre kan lære av? Hvilke?

Dersom dere har innspill om forvaltningen av kvikkleirerisiko utover disse spørsmålene tar vi også imot det.

Innspel frå kommunegeologen

Kommunegeologen er tilsett i Kvam herad som rådgjevar, og kommunen har avtale med fem andre kommunar i Vestland fylke om eit samarbeid om kommunegeolog. Kommunane som er med i samarbeidet er Ullensvang kommune, Bjørnafjorden kommune, Kvinnherad kommune, Samnanger kommune og Ulvik herad.

Kommunegeologen har ikkje mykje erfaring med kvikkleireskred samanlikna med andre skredtypar. Det er påvist mindre og større «lommer» med kvikkleire i Kvam og samarbeidande kommunar, så kvikkleire er noko kommunane må ta omsyn til. Utfordringa er mangel på kunnskap og informasjon om kor desse kvikkleirelommane er eller kan vere, slik at aktsemdområde for kvikkleire i utgangspunktet er marin grense (MG), som dekker store deler av areala som er eller er ønska bygd ut. Det er lite samfunnsnyttig og feil bruk av ressursar om full grunnundersøking må vere standard for plan- og byggjesaker under marin grense. Det er viktig å ta omsyn til kvikkleirefaren, men det er òg viktig at kommunane får enkle verktøy for å avgrense grunnundersøkinga til område kor det er reell fare for kvikkleire. Det viktigaste for kommunane er dermed å få meir kunnskap og kartlegging slik at aktsemdområde vert meir

«reelle». Me veit at dette er noko NVE jobbar med. NVE har gitt ut kvikkleirerettleiar som er innarbeida i byggt teknisk forskrift (TEK17). NVE har òg laga informasjon om og kartlegging av kvikkleire. Det er derfor mykje god informasjon om kvikkleire og kva krav som er nødvendig for å byggje i kvikkleireområder. NVE jobbar med å skaffe betre informasjon og verktøy, men det tar tid. Kommunegeologen meiner derfor at NVE og andre treng meir ressursar, både pengar og personell, for å få fortgang i kartlegginga av kvikkleire, både faresonekart og betre aktsemdkart.

Innspel på spørsmål frå Gjerdrum-utvalget

Hva opplever dere som svakheter i dagens system for håndtering av risiko for kvikkleireskred?

- *Som kommunegeolog på vestlandet så har eg ikkje så mykje erfaring med å bruke kvikkleirerettleiaren, TEK17 eller andre kvikkleireverktøy og føler at eg ikkje har god nok erfaring og kunnskap til å greie ut kva svakheita i dagens system med handtering av risiko for kvikkleireskred. Men som kommunegeolog har eg fått litt erfaring med kvikkleire. Det er oppdaga kvikkleire og kvikkleiresoner i Kvam og samarbeidande kommunar, så me har utfordringar med reell kvikkleire, men me har vel så mykje utfordringar med mogleg kvikkleire. Slik situasjonen er no, med dagens kunnskap og kartlegging, så er utgangspunktet for aktsemdkartet for kvikkleire marin grense (MG), og den ligg forholdsvis høgt i terrenget. Det vil seie at areal under marin grense truleg er veldig høg samanlikna med reell kvikkleirefare. NVE sin kvikkleirerettleiar er eit godt verktøy for å avgrense aktsemdkartet, og mange areal har lite lausmassedekke, og kan dermed lukast vekk frå aktsemdkartet, men ofte må geoteknikkar brukast for å vere sikker. Betre kartlegging av lausmassane vil kunne avgrense aktsemdkartet og dermed kunne spare samfunnet for kartlegging av kvikkleire i område kor det ikkje er kvikkleirefare. Det same gjeld nasjonal oversikt over tidlegare grunnundersøkingar og andre verktøy som eg veit NVE jobbar med. Slik kommunegeologen ser det så er utfordringa med aktsemdkartet eit større samfunnsproblem på vestlandet enn reell kvikkleirefare. Det er viktig at me får på plass verktøy slik at me finn kor det kan vere ein reell kvikkleirefare slik at reelle kvikkleiresoner ikkje «drukner» i saker med «unødvendig kartlegging», og dermed at grunnundersøking ikkje vert gjort i plan- og byggjesaka og utfordringar med grunnen ikkje vert funne før det er for seint.*

Har dere konkrete forslag til hvordan systemet kan forbedres?

- *Kommunegeologen har ikkje nok erfaring til å svare på korleis systemet rundt faresonekartlegging og bygging i kvikkleireområdet kan utbetrast. Men utfordringa med aktsemdkart for kvikkleire kan løysast med meir ressursar til NVE og NGU for å forbetre kartgrunnlaget og verktøy som kan gjere aktsemdkartet meir treffsikker, og med ressursar så er det ikkje berre pengar, men òg personell og utdanning. Lausmassekartlegging er tidkrevjande og det same er det å lage eller å få laga betre kart og verktøy. NVE og NGU bør derfor få moglegheit til å auke personellbruken slik at det kan vere mogleg å få laga betre aktsemdkart, faresonekart, krav og gjere sikring utan å måtte bruke mykje tid på å prioritere kva ressursane dei har til rådighet kan brukast til. Samfunnsøkonomisk er det viktig å få redusert bruk av geoteknisk kompetanse der det ikkje er nødvendig, slik at den kompetansen kan brukast der den trengs. Byggjeprojekt som ikkje vert sett i verk på grunn av mangel på geoteknisk kompetanse eller at det vert*

for dyrt kan «koste» samfunnet mykje pengar.

Har dere konkrete erfaringer som andre kan lære av? Hvilke?

- *Som nemnd tidlegare så har ikkje kommunegeologen konkret erfaring med kvikkleireskred, men kommunegeologen og samarbeidande kommunar har erfaring med kvikkleiresoner og byggjeforbod-soner, utfordringar i byggjefasen på grunn av manglande grunnundersøking og vurdering om grunnundersøking er nødvendig i reguleringsplanar og byggjesaker.*
- *Det som er viktig er å følge kvikkleirerettleiaren og krava i TEK17 så godt som mogleg.*
- *Det er viktig å ta omsyn til kvikkleire, sjølv på vestlandet det kvikkleireskredfaren er mykje mindre enn visse andre stadar i Noreg, men det er ein stor utfordring når marin grense (MG) er aktsemdkartet. Det er derfor viktig at kommunen får ein oversikt over kor det er fjell, tynt lausmassedekke og tjukkare lausmassedekke i kommunen, gjerne festa i kart, for det kan forenkle vurderinga om kor det er nødvendig med grunnundersøking og kor det ikkje er nødvendig.*

Helsing

Tore Dolvik

Kommunegeolog

Telefon: 56553076

Brevet er godkjent elektronisk og har derfor inga underskrift.

Mottakarliste:

OED v/Gjerdrum-utvalget Postboks 8148 Dep 0033 OSLO

Kopi til:

Bjørnafjorden kommune v/Idar Landro

Kvam herad v/Heidi E. Ørjansen

Kvinnherad kommune v/Hildegunn Furdal

Samnanger kommune v/Hilde-Lill Våge

Ullensvang kommune v/Anton Langeland

Ulvik herad v/Jarle Grevstad

Vedlegg

09.08.2021

Tittel

Brev - Invitasjon til å gi innspill til Gjerdrum-utvalget 28.05.2021